

B. C. D.

DISSERTATIO

DE

TYMPANIS MAGICIS;

Quam

Cum Consensu Amplissimæ Facult. Philosophicæ,
In Regiâ Academiâ Aboënsi,

SUB PRÆSIDIO

Viri Plurimum Reverendi atq; Excellentissimi,

DN. M. PETRI LAURBECCHII,
Fœdesos Professoris Celeberrimi, h. t. Facult.
Phil. Decani spectabilis, Præceptoris & Promotoris
atatem devenerandi,

Publico ventilandam exercitio proponit

NICOLAUS L. FORZELIUS
Westro-Bothn.

*In Auditorio Maximo, ad diem 19 Septemb.
Anni M. DC.LXXX.*

Impr. à JOH. WALDIO, Reg. Univ. Aboëni. Typogr.

*Haec mihi transcripsit
Auctor et respondit.*

I. N. J.

MEMBRUM PRIMUM,

Brevem Tympani Magici descriptionem, tam nominalem, quàm realem, exhibens.

§. I.

Cum intelligentia verborum multum ad cujusque rei cognitionem faciat, & sit, secundum Socratem, eruditionis principium; hic omnium primò natales vocum, Tympani & Magiæ, spectabimus. Harum prior em quod attinet; est ea origine Græca, diciturq;

τύπανον pro τύπανον, descendens ἀπὸ τῆς τύπαιν, quòd tale organum malleis sive fustibus ligneis verberetur, tundatur & pulsetur. Et, ut varias ejus acceptiones, quas habent; Servius pro vehiculi tecto, Lucretius pro machinâ rotundâ, quæ rotæ similitudinem refert, Plinius pro vasis genere; & cæteras taceã: accipitur præcipuè pro instrumento musico, ignoti & quasi tonantis soni; cujus diversam figuram, diversosque, pro diversitate gentium, olim & nunc, fuisse usus, evolventi veterum scripta non obscure patet. Indorum quippe Tympana, teste Suidâ, erant ex palmæ arboris cavato stipite, cui tintinnabula ex orichalco introrsus adaptabant, & os deinde vasis taurino corio occludebant,

A

atque

atque id in altum ferebant concutiebantque in acie. Tintinnabula igitur, quæ multa & magna intus, inconditum quendam sonum edebant. Hoc itaque Indi, quibus Strabo dicit nullam esse tibiam, nec aliud instrumentum musicum, præter Cymbala, Tympana & Crotala, in bello utebantur, & quidem ad tempora usque Alexandri (Curtius lib. 8. n.) Apud populum DEi, cum insignem & solennem concepissent lætitiâ, vel prospera ipsorum & publica & privata esset conditio, Tympana sonabant. Unde Esaias c. 24. 8: cum ingentem luctum iam jam toti Judææ iminentem ostenderet, Tympanorum gaudium cessaturum ait. Præcipuus autem horum usus fuit, cum vel Deo laudes, ob singulare aliquod acceptum beneficium, reportabant, vel post egregiam contra hostes obtentam victoriam, vel alias choreæ atque saltationes agitabantur; vel denique cum luxu diffuentia convivia habebantur celebriora. Inter Niniuitas etiam, cum eorum principes & Magnates se oblectare studebant, Tympanorum strepitus audiebatur. Ast veteres Romani adeo Tympana aversebantur, ut eorum usum non nisi mollibus & effæminatis, in sacrificiis Matris Deum, concederent. unde Poëtæ:

*Tympana vos Buxusque vocat Berecynthia Matris
Idea. Virg: Æn. 9.*

*Ibunt semimares & inania Tympana pulsent,
Quacunque ingrederis; clamor juvenilis & unâ,
Fæmineaque voces, impulsæque Tympana palmis,*

(Met.

Concavaq; ara sonant, longoq; foramine Buxus. Ovid. 4. Fast. 4.
Huc etiam respexit Plinius in epist. 14. lib. 2. ubi dicit, plausum tantum, ac potius sola Cymbala & tympana, illis canticis defunt. In nostro seculo Tympana non ignorantur, quæ sunt militaria, eaq; vel equestria (Sveticè Pufor) quo

quorum latus inferius rotundum est, & aut ex ære aut argento; vel pedestria (Trummor) ex ligno cavo facta & pelle clausa, & à parte utràque bacillis pulsata inconditum & horribilem sonum, tonitruum fragorem maximè referentem, emittunt. Qui Tympanorum primus inventor fuerit & auctor, ferè incertum est. Existimant quidam Dionysium Bacchum, qui primus apud Indos imperium tenuit, ea invenisse, iisque in bello, tuba nondum repertâ, usum fuisse; licet contendere quis posset, & forsan veriùs, tympanum Originem suam debere posteris Tubal, præsertim cum vers. 21. cap. 4. Gen. hoc videtur indigitare. Sed sit quisquis sit, non mei nunc est instituti de Tympanis agere hætenus recensitis: sed est & aliud Tympani genus, Ignobile, sordidum & incultum, quod Magicum dicitur (nobis Trolltrumma sive Spâtrumma/Lapponibus verò Kannus & Quodbas) cuius nunc mentionem facere constitui.

§. II. Alteram autem vocem quod concernit, sentiunt nonnulli eam esse Persicam, & Magiam sic dictam fuisse à magis, Ægyptiorum, Chaldæorum & Persarum sapientibus: quod etenim nobis Theologia & Philosophia, ipsis Magia dicebatur.]

Alij Græcam esse putant, à voce μέγας; quòd magi magnâ virtute, auctoritate & dignitate, alios superent: Quomodo Simonem Magum, Act. c. 8: 9. se magnum appellasse contendunt. quæ tamen allusio potius ad rem est, quàm vera vocis originatio.

Alij verò eam ad Sanctam referunt linguam, & deducunt, vel à Radice מן meditatus est, ex quâ, præposito ei מ ex literis Heemanticis, apud Persas meditationi rerum, humanarum & divinarum dediti, מן מן

dicebantur ; vel à *M* quod dissolvere significat, & magorum, qui res arcanas & cognitu difficilioresexpli- care tenentur, officium innuit. Ita enim summus ille opifex naturam condidit, ut multa in eâ continerentur miranda, quorum causæ non nisi adcurato Philosophiæ seu Magiæ studio cognoscuntur. Et licet hebetata mentis acies non ita in altum penetret, ut totius naturæ vim perspicere possit, proindeque multa nobis abscondita, dubia & incerta, deprehendamus: non pauca tamen, quæ in pulcherrimo hujus mundi Theatro occultalagent, in apertum, ipsius naturæ contemplatione sive magiæ beneficio, producantur, nosque omnipotentis divinæ admonent. Verùm enimvero, quemadmodum proborum parentum filij adeo sæpissimè degenerant, ut immanium potiùs bestiarum sequi vitam, quàm majorum suorum vestigia premere, videantur; ita etiam vocabulum hoc Magiæ, quod cum multis aliis, usurpatum de re præclarâ, olim in laude ponebatur, tantum à suis primis natalibus discesserat, ut nunc etiam infamis notæ sit, & detestationis plenû, ob quorundam hujus cognitionis cultorum insolentiam, qui eam opere & virtute diaboli sibi adquisiverunt, ut aliquid supra naturam facere viderentur.

Hinc colligi potest, Magiam accipi, vel in sensu bono, vel malo. *Priori modo* sumpta, consideratur vel *latè*, prout integram divinarum & Philosophicarum rerum noticiam comprehendit; vel *strictè*, ut scientiam tantùm rerum Physicarum menti sistit humanæ. *Posteriori* verò sensu, denotat artem illam degenerem, & reprobam, quæ aliàs illicita, prohibita, Dæmoniacâ, & à quibusdam ars præternaturalis dicitur. hæcque postrema vocis acceptio est huius loci. Quibus ita expositis, propiùs ad ipsam Definitionem accessum facimus.

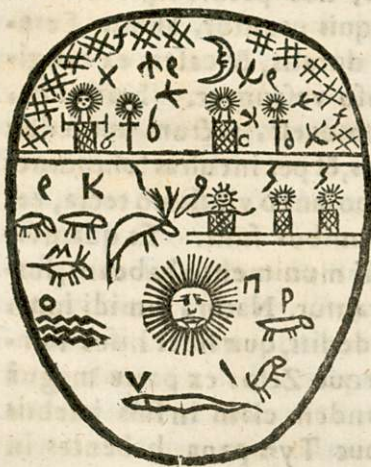
Tym-

§. III. Tympanum Magicum est instrumentum ex ligno excavatum, ab unâ parte planum, pelle clausum, & intus vacuum, quod malleo, ex cornu rangiferino facto, pulsatur, ad evocâdos genios familiares.

Priusquam ad hujus definitionis ulteriorem illustrationem descendamus, non à nostro instituto alienum videtur, etiam pauca de huius instrumenti auctore, gente nimirum Laponicâ, referre. Sunt Lappones ex Fennis oriundi, staturâ breves, utpote non excedentes tres cubitos, justâ tamen omnium membrorum proportione, omnesque serè macilenti, mirâ corporis levitate gaudent. Rufi & lippientes ipsis sunt oculi, capilli nigri & spissi, faciei quidem color varius, plerumque tamen subrubicundus. Robustiores non sunt cæteris hominibus, ut quidam dicunt, licet sint promptiores, agiliores, & mirâ pedum celeritate polleant. Ingenio & memoriâ satis vigent, variaque opificia exercent. Agros non colunt, nec pecora, præter suos rangiferos, quibus etiam pro equis utuntur, alunt. Ferarum carnibus, piscibus in sole duratis, & caseis ex rangiferino lacte factis, ut & lacte ipso vescuntur. Nulla illis, ut cæteris hominibus, certa domus est, tectum aut sedes; gregem suum semper pascentibus, & per incultas solitudines errare solitis, Tuguria, vel pannolaneo vilissimo tecta, vel ex nudis stipitibus facta, pro domibus sunt. Et quamvis omnes suas possessiones sine tecti munimento habeant, furta tamen apud illos serè ignorantur. Naturâ timidi sunt, & diræ superstitioni plerumque dediti, quæ licet hisce temporibus, Regum Sveciæ Daniæque Zelo, ex parte magnâ extirpata sit, plurimi tamen eandem clam in suis latebris fovent; paulatim etenim adhuc Tympana habentes in lucem producuntur. Tympanum autem facientes, ex trun-

eo magnæ alicuius pini, abietis aut betulæ, peculiari loco
 natæ, adque solis se vertentis cursum, partem cubitalem
 abscissam per medium findunt & excavant; cui, quâ pla-
 na est, claviculis cupreis vel nervis rangiferinis pellem u-
 nicam affigunt, quæ Tympani faciem adversam præbet. Ea
 verò, quæ convexa, manubriū quo tenetur, & partem inferio-
 rem sive averſā habet. reliqua, quæ à latere est, pellē intendit,
 & figurā ferme repræsentat ovalē. Pellis verò seu membrana,
 Deorum Lapponum, Thoronis, Storjunckari, horum
 famulorum, præterea Christi ejusque quorundam Apo-
 stolorum, Solis, Lunæ, stellarum, regionum certarum, &
 variorum animalium, picturis adornata est. Sic enim so-
 nant verba Dn. Samuelis Rheen, ante decennium in
 Lapponiâ pastoris, à Beato Scheff: in lingvam latinam trans-
 lata: *Tympano superinducunt pellem, in quâ pingunt colore ex
 alni cortice figuras varias. In medio ferè Tympani lineam ducunt*

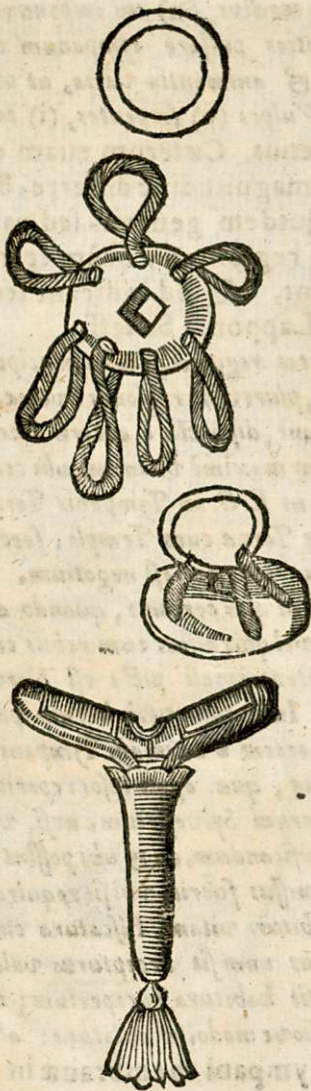
transversam, unam & alteram, in eâ formant Deos suos, quos præ cateris religioſè colunt, ut Thoronem caterorum principem (a) cum famulis suis (b) item storjuncharum (c) cum suis (d) atque hi in supremâ lineâ collocantur. Post ducitur inferior alia superiori parallela, sed tantum ad Tympani dimidium; in eâ Christi est imago (e) cum aliquibus Apostolis (h) Quicquid supra hæc lineas depingitur, aves significare debet (e) item stellas (t) atq; lunam; infra eas in medio Tympani

pani formatur Sol, ut planetarum medius, (n) cui imponunt fasci-
 culum annulorum arcuum, quoties pulsare tympanum debent.
 Infra solem pingunt res terrenas & animantia varia, ut urfos (i)
 lupos (k) Rangiferos (l) lutras, Vulpes (p) serpentes, (i) tum pa-
 ludes, lacus (o) fluvios, & id genus. Cæterum etiam obser-
 vandum est, & ipsa Tympana magnitudine differre, & non
 esse picturas eorum omnes ejusdem generis, sed variare,
 tam pro Lapponiæ diversitate regionum, quàm terrarum
 & civitatum, quibus hæ adjacent. Quod indicant sequen-
 tia verba M. Joh. Tornæi ex Lapponiâ Scheff.

Omnes figura sunt divisa in certas regiones, quales præcipue sunt
 tres. Prima significat Norlandiam, pluresque regiones Suecia, atque
 locatur in parte meridionali Tympani, distincta à cæteris lineâ quâ-
 dam, continetque potissimum urbem maximè vicinam; ubi commer-
 cia exercere sua quotannis solent; ut E. G. in Tympanis Torna aut
 Kiemi fabrefactis, depicta est urbs Torna cum Templo, sacerdote,
 præfecto lapponum aliisque, quibus cum eis est negotium. Item
 via, qua à Tornâ tendit ad ipsos, in quâ cernunt, quando ad ipsos
 sit venturus sacerdos, Præfectus, vel quis alius, cum rebus cæteris,
 qua ibi geruntur. A parte septentrionali picta est Norvagia,
 cum ijs, qua in ipsâ continentur. In medio verò harum partium
 duarum ipsa est Lapponia, qua partem maximam Tympani com-
 plectitur. In eâ varia sunt bestie, qua apud ipsos reperiuntur.
 Stant ibi picta agmina Rangiferorum Sylvestrium, ursi, vulpes,
 lupi, feraque omnis generis, ad significandum, an & ubi possint inve-
 niri. Si Rangifer Domesticus amissus fuerit, ubi sit requirendus.
 Rangiferorum vituli num sint habituri vitam. Piscatura cum re-
 ti num prospera sit futura; Egrotus num sit recepturus valetudi-
 nem nec ne, Gravidam num facile sit habitura puerperium; utrum
 mors hunc illumque nec ne, tali aliove modo, sit ablatura: aliaque
 omnia, de quibus sunt solliciti. Tympani membranæ in hunc
 modum

modum

modum confectæ & ad-
ornatæ, annulum, vel
simplicem, vel quendam
annulorum fasciculum,
æreæ, orichacæ, ar-
gentæ, ferreæ aut alius
alicujus vilis materiæ, in-
dicem imponunt, quem
extenta apud ignem pel-
lis, & malleo pulsata, huc
atque illuc movet.

Index autem (qui Lap-
ponibus Arpa) ab indi-
cando dicitur, quòd pi-
ctas in tympano figuras
monstrando, scitu ne-
cessaria indicet. Malleus,
quo tympanum pulsatur,
non quidem propter so-
ni svavitatem, quem no-
tabilem non edit, sed pro-
pter motionem annulo-
rum, qui membranæ in-
cumbunt, est non ex fer-
ro, sed rangiferino, ut
dictum est, cornu, cujus
truncus pro manubrio
est, & summitas bifur-
ca speciem ferè Latino-
rum T præbet,

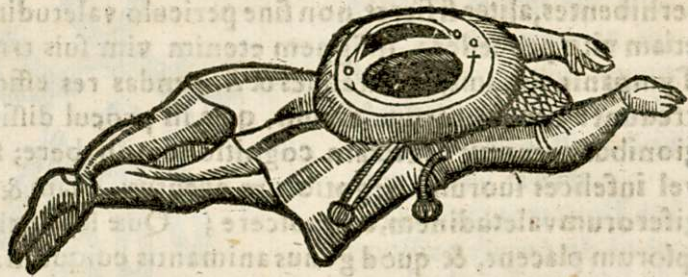
§. IV. Hæc sua instrumenta magica Lappones non parvi faciunt, sed pelle involuta servant, & in tantâ religione habent, ut ea nulli fœminæ ex Ephebis egressæ, aut attingendi, aut viam, quâ in demigrationibus ducta sunt, nisi post tertium tandem diem, sequendi data sit potestas; perhibentes, aliter si fieret, non sine periculo valetudinis aut etiam vitæ procedere. Insignem etenim vim suis tribuunt Tympanis, ijs namque mirabiles & stupendas res efficere se credunt: utpote rerum earum, quæ in procul distitis regionibus geruntur, exactam cognitionem habere; felices vel infelices suorum negotiorum eventus, suam & Rangiferorum valetudinem, cognoscere; Quæ sacrificia Diis ipsorum placent, & quod genus animantis cuique mactandum, explorare; morbos arte magicâ immisos sanare, aliis damnum inferre, cæteraq; hujus farinae plura. (a) Scire cupientes, quæ res geruntur in peregrinis terris, vel statum suorum amicorum, qui procul absunt, tympanum vel ipsimet, si artem callent, adhibere solent, vel alium quendam, hujus negotii peritum, cum munusculo adeunt, qui Tympanum arripit, unâ cum præsentibus in genua procumbit, indicem Membranzæ Tympani bene distentæ juxta solis figuram impositum, exiguâ primò, mox acriori pulsatione, movere incipit, & carmen suum (Jouste dictum) intentiori voce canere. Pulsatorem hunc comites ejus, viri pariter ac fœminæ, illi altiori, hæc submissiori voce imitantur,

Bene distentæ juxta solis figuram impositum, exiguâ primò, mox acriori pulsatione, movere incipit, & carmen suum (Jouste dictum) intentiori voce canere. Pulsatorem hunc comites ejus, viri pariter ac fœminæ, illi altiori, hæc submissiori voce imitantur,

& suas cantilenas, quas *Ditura* appellant, addunt, in quibus, quæ ad rei quæsitæ cognitionem faciunt, utpote loca, unde quid scire desiderant, nominare consuevere. Cum aliquandiu sic canendo pulsarat, adeoq; interdum gravi-

ter, ut sudor è facie totoq; corpore fluat, subito in terram, animi deliquium patienti similis, truci adpectu atque horribili, procidit, caput plerumque Tympano tegens. Reliqui verò suâ cantione pergunt, perficiendi negotii eum quasi admonentes, & diligenter observant, nè quid jacentem tangat: quod ni facerent, suppressus spiritus nunquam in relicta membra rediret. Cum unam alteramve horam, pro conficiendi itineris magnitudine, quasi alto sopitus somno jacuerat, sponte tandem evigilat, legatione quasi benè expeditâ surgit, quæsitâ narrare occipit, & ut narrationi fidem faciat, certum aliquod indicium testimonii loco secum adfert. (*β*) Exploranti susceptorum negotiorum exitum, hominum brutorumq; valetudinem, annuli figure solis in Tympano impositi & pulsatione moti, circumeundo demonstrant, scilicet dextrorsum felicem bonumq; sinistrorsum infelicem malumq;. (*γ*) Etiam in Sacrificiis, quæ certis anni temporibus, præcipuè autu-

nali;

muali, inter festum Matthæi & Michaëlis, cum Rangiferos
 mares mactant, Diis suis. Thoronî, Storiuncharo & Soli
 offerunt, magnum esse Tympani usum multi asserunt.
 Tympanum quippè, cui horum Numinum Sacrificium
 debetur, demonstrabit, & quidem sequenti modo: Ani-
 mal quodcumq; sexus masculini sacrificio destinatum, post
 tergum sui tugurii religant (quò nullæ fæminæ, sine ma-
 gno alicujus infortunii periculo, facillè accedere possunt)
 pilumq; ex parte colli ejus inferiori evulsum ad indicem
 tympani membranæ impositum revinciunt: Deinde tym-
 panista, quem magno in honore habent, tympanizare
 incipit, adhibitâ cantione; præsentés quoq;, mares pariter
 ac fæminæ, primò Storiuncharo hostiam offerentes unâ qua-
 si cantant voce: *Maiide siâl taf tun stuorra passe seide/ etc.*
 Quid ais magne sancteque Deus? accipisne victimam,
 quam immolare tibi destinavi? Si igitur index, accedens
 ad Storiunckari imaginem, steterit immobilis, victima ip-
 sî solenni ritu immolatur; sin verò ipsi displicuerit, &
 transilierit, eam Thoroni vel Soli consimili modo exhi-
 bent, eiq; cui placet, litant. (d) Superest ultimus tym-
 pani usus, concernens morbos hyperphysicos. In quorum
 curatione hoc saltem singulare occurrit, quòd ægrotus
 tympanistæ duos annulos, argenteum unum, alterum o-
 richalceum, quos circum dextrum pulsantis brachium ligat,
 dare teneatur, qui ipsi præmio, & indici ornamento erunt;
 in coeteris modus idem cum priori. Tympanista deinde,
 de numine placando, sacrificio, pulsatione suâ certus factus,
 peculiare aliquod animal certo alicui Storiunckaro, in
 hâc vel in illâ collocato rupe, statim vel ad certum aliquod
 tempus recepturo valetudinem immolandum imperat,
 Hunc & priores tympani usus existimant multi Lappones.

honestos esse & licitos, cum in proximi vergant utilitatem & commodum, neq; hos artifices in eorum esse numero voluit, qui suis tympanis maleficia exercent, cujus generis homunciones etiam in Lapponiâ reperiuntur. Sed cum nemo eorum multis consciis hoc facere ausus sit, ritus, gestus & verba, quibus ad hunc tympani usum utuntur, nos sine damno latent. Magicam suam artis periti jam recensitam, & plures alias, etiam sine tympano exercent. Cuius notum est, quosdam tantos, operâ Diaboli, esse artifices, ut furto ablata possessoribus suis reddere, furisq; imaginem in vino adasto, ipsis ad hoc negotium dato, se posse videre gloriantur. Memorat etiam Zeiglerus, Lappones olim ventos excitare potuisse, ubi dicit: Magicos tres nodos nectunt, pendentes à loro: ubi unum solverint, cient ventos tolerabiles; ubi alterum, vehementiores; ubi tertium, movent apertam tempestatem. Quod forsan de Finlappis est intelligendum, qui etiam navem in medio cursu retinere dicuntur. Sed hæc sufficiat attulisse de Lapponum artibus Magicis, præcipuè quas operâ tympani expediunt. Nè a nudam tympani Magici hic videar adduxisse descriptionem, quasdam *Quæstiones* huic materiæ affines ventilabit Sequens

MEMBRUM SECUNDUM.

QUÆSTIO I.

Quæ Magia origo sit?

DE infamis Magiæ initiis varia variè referunt. Alii Zalmoxidem, qui inter Gothos natus, Pythagoram servus & Discipulus in Ægyptum sequebatur, & in illicitas artes pronus erat, eam excogitasse, sive potius exsuperstitiosis Ægyptiis didicisse atq; propagasse, volunt. Alii

Alii verò Mizraim, Patrem Ægyptiorum, detestandam hanc disciplinam ab impio suo parte Chamo accepisse statuant, quem eam ante & post Diluuium exercuisse ajunt, ideoquè ab eius seculi hominibus, primum magicæ artis inventorem admirantibus, Zoroastrem vocitatum perhibent. de cuius natalitiis & morte mirabilia narrant Scriptores, eum sc. eodem die, quo in lucem editus est, risisse, cerebrumque ipsi ita palpitasse, ut impositam repelleret manum, futuræ scientiæ vel dementiæ præsagium. Tandem, cum multos complevisset annos, ut Dæmonem suum importunius fatigabat, igne succensum concrematum esse, cineres deniquè eius, tanquam fulminei ictus reliquias, à primò deceptis in Persidem deportatas fuisse, ut ibi, ceu Divinus è cælo lapsus ignis, diligenti curâ servarentur; licet Justinus, & hunc sequuti, Zoroastrem à Nino Assyriorū rege, ceu Bactrianorum Regem, victum atque occisum esse dicant. Quidam damnatæ hujus artis initium ad tempora usque Jared referunt, quæ incidunt in seculum mundi octavum, quando ajunt exortos esse viros ex filiis Caini malæ artis inventores, iniquos & omni nequitia plenos. Ego vero ejus inventionem alius repetens, nec in Samolide, nec in Zoroastre, & ejus posteris consisto, sed primum auctorem inquirens, antiquo illi serpenti, Diabolo, omnis malitiæ fonti, hanc etiam abominabilem artem originem suam debere, adfirmare non dubito; interim non negans, ipsum prænominatis & certis quibusdam aliis mancipiis, ad ejus propagationem, tanquam peculiariibus instrumentis, usum fuisse, quem certo certius est, ceu simiam, opera Dei in erigendo & stabiliendo suo Regno imitari. Et quemadmodum Deus, per sanctos Prophetas & Apostolos, voluntatem suam humano generi patefecit, & verbum

atque Sacramenta veræ suæ Ecclesiæ tradidit, ut hisce velut signis conspicua creatori suo adhærescat & seruiat; Ita etiam tenebrarum princeps Satanas, per sua mancipia, magos & sceleratos, certis adhibitis Characteribus, verbis signisq; aliis, homines alloquitur & decipit, ut indices profanatio nominis divini crescat, & suum imperium augeatur.

Hinc itaq; liquet, totius fabulæ & lusus præstigioli, quem profitentur Magi, causam effectricem esse Diabolū. Causam tantum esse sine quâ non, indulgentiâ & permissionem Dei, qui Sanctissimi sui foederis violatores justissimo suo iudicio deserit, ac præstigiatorum patri captandos atque ludificandos relinquit. Causas verò instrumentales, Præstigiatores, Necromanticos, Hariolos, incantatores, veneficos, curatores morborum hyperphysicorum, Præstigiosos, Lamas, & ejusmodi homunciones plures; In quorum castra etiam abeunt sortilegi, qui licet apertum cum Satanâ pactum, ut reliqui, non habeant, vix tamen ejus laqueos effugere possunt. Illos quidem certum est, ad tale ministerium, ob varias apparentes, vel commoditates, vel incommoditates, adduci: quorum alios decipit immodica sciendi cupiditas, alios ambitio vel avaritia; quo nomine ars magica etiam illustribus quibusdam viris exprobratur; alios seducit studium nocendi proximo, ut maleficos; qui in fermento, ut ajunt, semper jacent; alios simplicitas & diffidentia de curâ & sustentatione divinâ, in retia Diaboli alliciunt. Quare etiam ex Melancholiâ tristes, & mulierculæ imprudentes atque credulæ, in talem scenam frequentissimè introducuntur. Hos & consimiles stimulos accendit in miserorum hominum animis tortor ille infernalis, & accensis illicito modo satisfacere iuvat. Hi velut rivuli à Satanâ pullulantes, quidquid superstitionum in mundo de-

do deprehenditur, rīgant. Hæc tot vanitatum, quibus refertus est orbis terrarum, origo. Hinc miscellus homo, ut ratam & firmam à Dæmone. Angelum identidem lucis mentiente, assistentiam habeat, si quæ fides impostori esse potest, cum eo pactiones inicit abominabiles, quæ consistunt in mutuâ obligatione, quâ Diabolus homini suam operam, homo Diabolo seipsum, vel aliud aliquid, vicissim promittit; modus etenim fœderis ineundi non unus & idem est. Præcipui & maximè detestabilis mentionem facit in tractatu de Magis Godelmannus, ubi inquit: *Pacti porro & confederationis ipsius modus, ex magorum confessione, talis esse perhibetur, ut quicumq; se Satana dedere velit, primum (quod dictu horrendum est) Deo conditori suo renunciet, fœdus cum eo in baptismo factum rescindat, filium Dei abneget, ejus beneficia detestetur, nomen blasphemis, convitiis & contumeliâ afficiat, ipsum Diabolum solum adoret, omnemq; spem & fiduciam in ipsum collocet, imperata sedulo exequatur, rebus à Deo creatis non nisi ad noxam & perniciem hominum utatur, postremo fato suo functus corpus & animam Diabolo destinet: idq; alij per Dæmonis familiaris nomen jurejurando, alij chirographo sanguine proprio scripto, polliceri coguntur. Econtra Diabolus hisce suis mancipiis pollicetur, se vocatum ab ipsis, quovis tempore, præstio futurum, consilia collaturum, omnibus in rebus & maleficiis opem laturum, ad interrogata quacunq; responsurum, ex omnibus periculis & carceribus liberaturum, opes, divitias, voluptates, sine ipsorum labore, subministraturum, denique se totum eorum voluntati, veluti mancipium, subjecturum, & imperata studiose exsequuturum. Peractâ deinde hæc nefariâ confederatione, discipulos suos vel ipse per se, vel per veteranos magos & libros magicorum edocet initia artis magicæ; utpote solennes mysterii sui ceremonias instituire, monstruosos characteres de-*

pin.

pingere : lapides, metalla, terras, rotarum & furcarum, funiculorumque, quibus affecti sunt fontes, particulas, item ossa & pilos mortuorum colligere, eaque, ut vim singularem habeant & efficaciam, variorum verborum admurmuratione, variis rebus applicare.

Hic sciendum est, non omnes superstitioni dedito pactum cum Satanâ inire directum & expressum, uti hic describitur; sed quosdam foedus cum eo habere tacitum & implicitum, quo obligantur illi, qui mediis sive signis superstitionis, à Satanâ præscriptis, Magisque traditis, sine pactione cum eo ulteriori, vel ex destinato consilio, vel ex ignorantia utuntur. Quod tamen hos non excusabit, cum Dæmon hunc in finem eos characteres & verba dicitet, ut, quicumque illa usurpat, tacite ipsum invocare, & per imprudentiam certis quibusdam Sacramentis sese dæmonibus obstringere cogatur.

QUÆSTIO II.

An figuris & verbis aliqua vis & efficacia sit adscribenda? & per consequens, an in morborum sanatione, vel efficiendis aliis rebus, sine pacti cum Satanâ suspitione, adhiberi possint?

HAbuit seculum superius figurarum, Characterum, verborum & sigillorum assertores; inter alios Theophastrum Paracellsum, qui non veritus fuit affirmare, naturam vires suas in verba, characteres & sigilla, imponere: sive, quod idem est, figuris, sub certo cœli statu vel adspectu sculptis, magnam inesse vim & efficaciam, quam de constellationum viribus imbibunt. Nec Magnæcici & Characteristici Philosophi nostro seculo defuerunt, qui pro suâ & Theophrasti sententiis stabiliendis, adducunt Gygen Lydiæ Regem, qui annulo suo lapidem capite draconis exemptum inclu-

includerat, ut se redderet invisibilem, ut, Rege cum adstantibus occiso, impunè cum Reginâ concumberet. Item quod scribit Josephus de antiquit. Judaicis: C. 2. l. 8. inquit: *Incantationes composuit (Salomon) quibus morbi pelluntur; & conjuratum modis scriptos reliquit, quibus cedentes daemones ita fugantur, ut in posterum nunquam reverti audeant: atq; hoc sanationis genus apud nostrates nunc usq; plurimum pellet. Vidi ex popularibus meis quendam Eleazarum, in praesentia Vespasiani & filiorum, & tribunorum reliquorumq; militum, multos arreptitios percuratorem. Modus verò curationis fuit hic. Admoto naribus Daemoniaci annulo, sub cuius sigillo inclusa erat radices species à Salomone indicata, ad ejus olfactum per nasum extraheretur Daemonium, & collapsio mox homine, adjurabat id, me amplius rediret; Salomonis interim mentionem faciens, & incantationes ab illo inventas recitans.* Dicunt etiam, nominibus ac verbis Divinis & Barbaris singularem inesse virtutem, cum vel nuda recitentur, vel cum certis conjungantur figuris.

Sic enim habet in occultâ suâ Philosophiâ Theophrastus, quem deridet Godelmannus in tractatu suo, qui est de Magis rectè cognoscendis & puniendis. Praecipuè, inquit idem Theophrastus, characteres inter alios plurimos, duo tantum veri & praecipui, quorum primus constat ex duobus trigonis, super se invicem ita depictis, ut sexagonum constituant, & singulorum angulorum spatii inscribere iubet unam ex literis Nominis Divini Hexagrammati. Alterum dicit esse priori potentiorum & efficaciorum, & pentagonon quinque angulorum acuterum, in quorum spatio adscribendas docet literas ineffabilis nominis Divini. Aut singulis spatii inscribendas docet 5. Syllabas vocabuli Te-Tra-Gram-ma-ton. Ac subjungit, olim Israelitas virtute duorum horum characterum insignia miracula perfecisse,

fecisse, & non reperiri in ullis magorum libris characteres efficaciores hisce duobus. Dicunt etiam, singulis planetis & astris figuram correspondentem ita depingi posse, ut singularem adipiscantur virtutem.

Hæc quidem & innumera hujus farinae alia profitentur Philosophiæ characteristicæ cultores, aut nullo adhuc, quod erat probandum, solido argumento probarunt, sc. figuras, characteres, verba & sigilla, vim & efficaciam, vel propriam & nativam habere, quod impossibile, vel de viribus stellarum participare, licet sub certo formentur sydere per verticem trajectante, ut ejus virtutibus per radios rectos rectissime tangantur, sive sub certo quodam planetarum in potenti loco figuræ cœlestis constituto, & essentiali dignitate prædito, sive denique plures ejusdem naturæ in eodem dodecatemorio associantur. Concedo quidem influxum, quem iactant, Syderum in hæcce interiora; sed characteres & res arte factas virium ejus cœlestis demissarum capaces esse, penitus nego, & quidem sequentibus ductus argumentis: 1. Duo omnino sunt in totâ rerum naturâ mutationum seu alterationum definita principia, forma agens, & materia seu quatuor Elementa. Cœlum autem causa universalis est. & anima quidem mutat res & generat per insitum animato nativum calorem; Elementa per primas, quibus prædita sunt, qualitates. Ex his verò quæ fluunt quatuor temperaments, causæ sunt alterationis. Quod si verum, ut omnino est, unde, quælo imaginum & verborum vires? Ex constellationibus, inquirunt. Aut cum actio recipiatur, non per modum agentis, sed per conditionem patientis, quam conditionem habent characteres & imagines, quibus nullum inest alterationis vel principium recipiens impressiones syderum? aurum certè non
aliam

aliam habet vim certis figuris insignitum, quàm aurum
 non sic formatum. Imò corpora cœlestia sunt materiata,
 proindeque nullo modo characteribus, rebus materiâ de-
 stitutis, suas vires tribuere possunt. 2. Si figuræ peculiarem
 aliquam virtutem impetrant ab astris, fit hoc, vel ob earum
 cum his sympathiam vel Antipathiam. sed non ob hanc,
 juxta propriam illorum sententiam; & si ob illam, erit
 quædam figurarum cum syderibus convenientia, vel ra-
 tione essentiæ, qualitatum, vel ipsius figuræ. Sed non
 ratione essentiæ, quia hæc substantiæ, illæ accidentiæ.
 Multò minùs ratione qualitatum; quibus hæc gaudent, illæ
 destituuntur. Nec ratione figuræ, cum nulla inter figuram
 & Sydus detur similitudo. Et licet daretur, hanc tamen non
 statim comitatur Sympathia mutua, naturalium corporū &
 artificialiū. Verba quod attinet, sunt ea, vel non significantia,
 quæ monstrosa & superstitiosis propria. vel significantia,
 bona vel mala, quæ omnib9 comuniā. utraq; figuris impressa
 virtutē planè nullam insitam habent; ore verò prolata ali-
 quam, aut non per se naturalē, sed vel per assistentiam superi-
 orem, Deum sc. vel angelū, bonum aut malum; vel per acci-
 dens, ratione sive soni vehementioris, sive significationis.
 Hoc modo res verbis significatæ extendunt imaginationem,
 hæc vicissim pro conceptis affectibus movet potentias na-
 turales, quæ in suo corpore diversimodè spiritus & humores
 disponunt, & sic fluens inde effectus causam, non natura-
 lem, sed moralem, verba agnoscit, illo modo sonus in-
 opinatus auribus haustus, potest vel audiendi terrorem in-
 cutere, vel ipsam surditatem inferre, cum vel spiritus, ob
 improprietatem sibi aëra, qui importunè aures & cere-
 brum perstringit, illisionem & dissipationem violentam
 patiuntur, vel auris tympanum subitaneo & violento im-

pulsu aëris rumpitur; Vel denique vis imaginativa, terribilem sonum fugiendum svadens, movendo humores in corpore, alterationem excitat insignem. Verùm imaginationes posse in diversum suppositum, & verba in res ratione, imò ipsâ vitâ, destitutas operari, atque extra suam sphaeram activitatis, ubi exaudiri non possunt, agere, est quàm falsissimum; cum nec ulla his insit vis efficiendi naturalis, nec possint illæ à suo subjecto separari, certum itaque est, magos nihil quidquam per characteres, sigilla, figuras & verba, efficere posse, nisi cum fiant Sacramenta Diaboli, qui hisce, velut Stigmatibus, mancipia sua sibi addicta habet, ut per ea hominum animos & mentes perstringat, illaqueet, eosq; secum in gehennâ perdat, quasi astutus ille Spiritus nulla aliâ ratione, nisi per ejusmodi supersticiosas res & observationes, nocere aut juvare posset. Nec Theophrasti Paracelsi auctoritatem moror, quem famosissimum fuisse magum nemo ignorat, imò in Deum & ejus ministros blasphemum, cujus rei ipsum habemus testem in suis scriptis à variis Auctoribus citatis. Non enim dubitat in lib. 3. de morbis invis. affirmare, artem Diabolicam esse usurpandam, sed Diabolum relinquendum, & si per characteres hominibus aliquid boni contingit, eodem cum planetis loco habendos. Imò etiam si Diaboli forent, tamen habendas esse quasi pyxides ex pharmacopolio. Item, in libro de morbo caduco, nihil referre scribit, Deus an Diabolus, Angeli vel immundi Spiritus ægro opem ferant, modò morbus sanetur. Consultit aliqui medico, ut discat magiam, quâ etiam Johannem Evangelistam, Moysen, Aaronem, & omnes prophetas, imbutos fuisse asserit. Sed absit, aliquem adeo rationis esse expertem, ut auctoritate Paracelsi cultoris Magiæ Dæmonia.

cæ ni-

ca nitatur, & aliquid auxilii à Satanâ Satanæve ministris petendum esse existimet; nisi velit fidem salvificam excutere, Dei benignissimi dilectionem deponere, timorem exnere, ordinationem salutis contemnere, promissionem Divinam in dubium vocare, patientiam, singulare Christianorum decus, abjicere, & beneficium atq; Salutem ab infensissimo sibi hoste, tortore infernali, sperare. Quod abhorrendum & detestationis plenum foret.

Adducta superius Exempla nihil aliud probant, nisi concursam Dæmonis cum suis mancipiis, per certos, quo tradidit eis, ritus diversimodè operantis. Sic annulus Gygis, palâ in palmam conversâ, non naturalem aliquam nactus est virtutem; Sed Dæmon, hoc velut signo, a mago sollicitatus eapi se simulavit, & comparuit, ut genio ejus se accommodaret & postulata efficeret. Locum ex Josepho citatum variè variè explicant. quidam Salomonem Magiæ, non fallaci illi, quæ Goëria, & in invocatione Dæmonum consistit, verùm alteri Sacrationi, quæ Græcis Theurgia dicitur, & Sacro-Sanctis nominibus atq; Dei bonorumque Angelorum auxilii imploratione peragitur, addictum fuisse dicunt; eum tamen priorem non ignorasse, ut eò feliciùs illius detegeret impietatem. Verùm si incantationibus Rex ille Sapientissimus in Dæmonibus profligandis usus fuisset, & opem Angelorum implorasset, non facile ab occulto cum Satanâ pacto liberari potest. Alii non ita interpretantur, sed potuisse, ajunt, Salomonem, adhuc pium, instinctu Divino, certas quasdam formulas, in quibus nihil magicum erat, ad fugandos Dæmones componere. Exorcismos verò, si quos conscripserit, conscripisse Idololatram. Alii forsàn veriùs fatentur, Josephum Judæum, Vespasianum Ethnicum, & Eleazarum Hebræum,

præstigiis Diaboli, qui se radice annuli atque verborum virtute pelli simulabat, fuisse illusos, Dæmonemque suam sponte, non autem coactè, reliquisse unum, ut multos deciperet incantos, qui non ad Deum, unicum Satanæ expulsores, confugiunt, sed in rebus magicis & superstitionis salutem quærunt, & omnem suam spem ponunt. Et, ut ejus fraus non detegeretur, Salomoni artem tribuisse; proindeq; exorcismos, qui regi huic tribuuntur, suppositios esse & spurios. Reliqua Theophrasti præcepta magica, superius adducta, Responsonem non merentur; Cum nihil nisi diras superstitiones & sacrilegium detestabile redoleant. Quod, quæso, sacrilegium gravius & detestabilius, quàm in amuletis nominibus Dei abuti; Sanctis ejus verbis & Sacramentis vim inferre, torquendo ea in alium, quàm quem tradit Spiritus Sanctus genuinum usum, & Symbola principis tenebrarum facere, vocabulis Superstitionis, notis & characteribus miscendo, sive aliàs in morborum Sanatione temerè recitando. Sed objiciatur nobis 1. Sap, 16: v. 12. Non herba, non malagma, sed sermo tuus, Domine, sanavit eos: Et D. Paulus, qui docet nos omnes, nostras actiones in nomine Jesu facere & auspiciari debere. ad quæ breviter Respondeo, distinguendo inter morbum Spiritualem, qui consistit in sauciata conscientia, & non nisi verbo Divino & Evangelicis promissionibus sanatur, cujus etiam hic mentionem facit locus citatus: Et corporalem, qui ex conturbatione fluit Spirituum & pravâ dispositione humorum. Et ad hunc morbum curandum, per characteres aut imagines, verbum Dei nobis non est index, sed ut ex illo voluntatem Dei erga nos agnoscamus, ei credamus, & per illud salvemur: ideoque nomina divina in sacris literis nobis sunt patefacta, ut Deum

um in omni necessitate adoremus, ipsi gratias agamus & laudemus, quod etiam vult D. Paulus. 2. Dicunt Magos & superstitiosos, qui non ad damnum & perniciem proximi, sed ad ejusdem salutem, arte sua utuntur, nihil contra Divinum præceptum facere, multisque horum auxilia saluti fuisse, proindeque in Christianismo, contra quem Satanas *μυελοεχθρως* omnes suos dolos tendit, non solum tolerandos, sed apprimè necessarios esse putandos. Verùm sciendum est, non facienda esse mala, ut inde veniant bona. non committendum est furtum, quia præceptum est Eleemosynas dare: procederet, si medium esset licitum & à Deo monstratum atque concessum; ast iam legibus tam divinis, quam piorum Imperatorum, & conciliorum solennium decretis, cuilibet verum nomen Christianum profitenti severissimè prohibitum est & interdictum. Accedit & hoc, neminem, qui morbo laborat, solere adeò esse inconsideratum, ut ab infensissimo sibi hoste, qui omnem pietatem & candorem exuerat, potionem oblatam haurire audeat. Quem, quæso, pium usque eò decet venire dementiæ, ut, quod diluerat totius generis humani perpetuus hostis & homicida, bibere sustineat. Hic etenim in restituendâ valetudine semper lucro inhiat, proindeque morbum, quo unum liberat, in alium transmittit, imò in ipsum magum. Si sanat corpus, perdit animam. Et ad illud, quod quibusdam ejusmodi sanatio successisse dicatur (licet vix unus è decem, qui remedia magorum tentarunt, auxilium verum senserint) dico, etiam fures lauriùs sæpenumero reliquis hominibus vivere, nec propterea furtum esse probandum.

QUÆSTIO III.

An & quanta Musica insit virtus ?

EX superioris quæstionis occasione, non possum quin etiam pauca, rudi Minervâ, de Musicâ addam, cujus suavitate non tantùm bruta & homines, verùm & inanimata atq; spiritus moveri, corporaq; morbis obnoxia sanari, multi sibi persvadent. Inanimatorum ex Musicâ commotionem probant. 1. Exemplo Orphei & Amphionis; quos potuisse ferunt cantus sui iucunditate Sylvas & saxa ducere, fluminum rapidos cursus sistere, ventosque celeres continere: 2. Mœnibus Hierechuntinis, quæ tempore ducis Israelitarum Josuæ, buccinarum sono disiecta, populo Dei liberum in in civitatem aditum fecerunt. Animantia bruta diversimodè harmoniacis sonis capi, præter testimonium Horatii aliorumque, dicentium, Orphea etiam feras bestias suavi suâ melodiâ mansuetas reddidisse, testis est ipsa experientia. Novimus etenim ursos, delphinos, cervos, vitulos, oves, aves & cœtera, fistulis & Melodiis musicis mulceri: contrâ verò lupos & urfos horrissonis cornibus seu tubis ab armentis arceri: sic Xiphias quoq; pisces rostro quasi gladios præferentes, inter Siciliam & Scyllæum tractum in freto Mamertino, ad certorum verborum cantum, vel cætervatum convenire, & se piscatoribus capiendos præbere, vel penitus, pro verborum pronounciatione, aufugere. Homines musicorum instrumentorum concentu & vocibus harmoniacis moveri atq; delectari, neminem nisi cum Diogene in doliolâ latitantem latet. Clinæ Pythagoreus, cum se irâ accendi intelligeret, lyram arreptam pulsavit, & interrogatus quare hoc faceret? *πῶσπαι*, Respondit. De Sirenium cantu etiam vulgus novit loqui. Adeo excellens sui

sui temporis tibicen fuisse perhibetur Canus, ut Apolloniō quærenti respondere non dubitaret, quidquid vellet, musicâ suâ præstare posse, facturum ut moerenti à tibiâ moeror sopiatur, lætus verò seipso reddatur hilarior, & qui amat, calidior, & qui sacris addictus est, in Dei cultum & laudes fiat pronior.

Alexandrum M. refert Plutarchus, modulamine Antigenidis adedò incitatum fuisse, ut sono bellieo illectus concussis armis, è mediis epulis profiliens manus in adstantes intenderit, sed molliori cithararum sono ab armis ad epulas revocatum. Notatu etiam dignum est, quod scribit de Erico 2. Rege Daniæ Nicolaus Cassinus, verbis sequentibus: *Apud Ericum, inquit, cognomine Bonum, Daniæ Regem, Citharædus quidam haud ignobilis admirabilis & propè stupendos suæ artis effectus commendabat, maximèque illud ipsum, quod in humanos sensus mentesque obtineret imperium. Rex verborum novitate percussus, qui neque tantam vim musica arbitraretur, continuò hominem artis specimen edere iubet, & torpentes animos ad furorem Martium, si posset, accendere. Annuat ille, & nè qua nocendi ansa daretur, arma ex aulâ omnia efferrî præcepit, custodesque in atrio collocari, quò furentes, si qui fortè in insaniam agerentur, compescerent. Dicitur factum. Tum ille, quâ plurimum pollebat cantandi peritiâ, primum quidem inusitata severitatis concentum edidit, quo, stupore quodam & mærore, omnium, quotquot aderant, auditorum mentes cernebantur oppressa: Deinde adedò svaves & mellitos cantus effudit, ut totius iactatione corporis intemperantem proderent lætitiâ. Tandem verò ubi acrioribus modulis intonare cæpit, continuò totis testis fremere, tumultuari, arma & gladios inclamare. Nec mora, accurrunt custodes, ut Regem cum aliis furentem contineant.*

D

ribus

ribus, arrepto ense quatuor transfodit, & ut actus in rabiem taurus, totis bacchatur ædibus. Vix tandem, pulvinarium & lectulorum mole undique oppressus, contineri potuit. Postquam menti restitutus est, relicto procuratore Regni filio, Hierosolymam, expian-dorum homicidiorum per pios cruciatus gratiâ, pro-fectus est, atque in Cypro defunctus. Spiritus musicâ, vel evocari, vel abigi posse credunt multi, quòd Citharâ suâ David Spiritum illum nequam, qui Regem Saulem ex-agitabat, abegisse, & manus Domini super Elisam, cum pulsaret Modulator, venisse dicatur. Eandem m. in mor-bos dominium suum exercere statuunt, & inter reliqua, quæ ad eorum sententiam fulciendam adduci possunt, non leve est, quod de tarantulâ, specie quâdam araneæ, apud Apuliam in Italiâ, referunt; ab eâ sc: morfu lethali læsos nullâ aliâ ratione, nisi tibicinis, Citharædi aut tym-panistæ alicuius periti, modulamine vel pulsatione persanari, adque horum mitem concentum & sibi gratum so-num attollere oculos, sese in pedes recipere, paulatim primò, mox, pro modulo & pulsu sonorum, exultabun-dos ingredi, pristinaeque valetudini restitui. Ex hisce & con-similibus exemplis pluribus, conantur quidam miros effe-ctus Musicæ adscribere, sed quàm verè, altiùs rem pensan-tes videbunt. Verum quidem est, animantia non pa-rùm tibiis vel aliis Musicis concentibus commoveri, præci-puè autem hominem, ob phantasiæ excellentiam, quam concentus musici conceptus suscitatur, suscitaturq; in musicæ svavitatis admirationem rapit. Phantasia deinde potentias naturales in consensum advocat, & humores atque spiritus, pro suæ cognitionis & temperamentorum diversitate, di-versimodè disponit. E contra discordantes, inconcin-

nos, sibi que ingratos percipiens sonos, tanquam malo quodam offensa, potentias naturales ad fugam impellit. Confiteor & hoc, modos Musicae variè lese habere, juxta versiculos, qui eorundem nobis exhibent.

Nomen, proprietatem, Repercussionem, ordinem.

1. Dorius est hilaris: Re la sonat: Ordine primus.
2. Re Fa maestus amat Hypodorius: ipse secundus.
3. Austerus Phrygius: Mi Fa vult: Tertius iste.
4. Mi La blandisonat Hypophrygius: is tibi quartus.
5. Lydius est Asper: Fa Fa tribuit sibi quintus.
6. Fa La lenis habet Hypolydius, utpote sextus.
7. Septimus indignans: Re Sol Mi relydius edit.
8. Ut Fa dat placans Hypomix: Octavus habendus.
9. Re La Svaviter Æolius canit: ille Novenus.
10. Tristis Hypaolius: Re fa notat: hic tibi Denus.
11. Ut Sol undecimus Jucundus Jonicus effert.
12. Flebilis externus Fa Sol Hypojonicus addit.

Nulli tamen horum existimo tantam esse tribuendam virtutem, ac Historia à Saxone Grammatico citata indigitare videtur; cum præsertim secula subsequents nihil tale notaverint, quibus tamen in multis excolta est Musica, imò indies excolitur; nec ipse Citharædus inter furentes repertus fuerit. Oportet itaque ipsum, si historia vera est, magicis artibus præmunitum fuisse. Et, ut breviter ad reliqua, in hac quæstione adducta argumenta, responderi possit, prænotandum est, illorum alia Physicè, alia Ethicè, alia supernaturaliter, alia denique Magicè accipienda esse. Sic Ethicè sive moraliter Exemplum Orphei, non Thracis Argonautæ (quem Magum fuisse constat) sed Poætæ, explicant quidam, dicendo, eum orationis svavitate rusticos & feros homines ad civilis obsequii disciplinam pellexisse,

non secus ac Amphion Thebanum, de quo sic canit
Poëta Horatius ad Pison, de Art. Poët.

Dicitus est Amphion, Thebana Conditor arcis,

Saxa movere sono Testudinis, et prece blandâ

Ducere quò vellet.

Indicans tantam fuisse hujus viri facundiam, ut homines
bestiis similes verbis posset redigere sub formam regiminis,
murosque Thebanos, saxis in structurum concurrentibus,
condere. Mœnia Hierichuntina, non sono buccinarum,
sed solo infiniti agentis concursu, corruisse, fateri necessum
habent omnes. Sonus etenim sive spiritus è tubâ exiens
dispergitur, dispersus hebetat, brevique; conquiescit; in ob-
iecta itaque proxima, si naturalis est, fortius quàm re-
mota operatur. Iam propiora, quàm muri Hierichuntinî,
tubâ canentibus suorum fuere tentoria, arma & densissima
agmina, quæ tamen clangor tubæ posttravisse non legitur.
Quod tradunt de Xiphîâ, non negant rerum naturalium pe-
riti, Physicè intelligi posse. notum enim est, pisces, ceu
bruta reliqua, sensibus gaudere, proindeque cum audiant
verba, quibus se vocatos accepisse, beneficio phantasiæ &
memoriæ norunt, convenire ad capiendum pabulum,
tanquam bonum, ad quod omne animal instinctu natu-
rali fertur: hinc tamen non sequitur, verbis aliquam vim
naturalem esse attribuendam. Spiritus autem musicâ mo-
veri, nisi indirectè & per accidens, nullis potest probari
rationibus. certum quidem est, Dæmonem fugere Musicam,
quæ piâ devotione in ejus contemptu canitur; ut scribit Alar-
dus, Lutherum fecisse, cum haberentur Comitæ Augustana,
& accederent in dormitorium ejus tempore nocturno mali
spiritus, ceu faces ardentes: venite, inquit ad circumstan-
tes, canamus in contemptum Diaboli! contra, cum man-
cipia

cipia ejus ad ipsius præscriptum canunt, ipsis appropinquat,
 & quæ sita per imagines ostendit: quemadmodum faciunt
 Tympanistæ Lapponum, cum suo comitatu. ast hæc non
 fiunt vi musicæ, sed respectu, vel cultus divini, vel Diabo-
 lici. De Saule discrepantes Doctorum sunt sententiæ. Alii
 dicunt, ad eum obsessum fuisse, ut Dæmon eum interi-
 us possederit. Alii verò existimant, Diabolum ei saltem
 adhæsisse per pravam dispositionem Melancholici succi:
 quod probant, 1. Medicorum consilio, 2. scripturæ Testimo-
 nio, quæ dicit spiritum nequam venisse super Saulem;
 3. exinde, quod retinuerit imperium usque ad extremum
 halitum. Quænam harum vera sit, non est nostrum deter-
 minare. Prior si vera, dico Diabolum nullo modo Citharæ
 pulsatione fuisse fugatum, sed adfuisse potentiam super-
 naturalem, per ardentem precem & hymnos, quos David sa-
 vissimo Citharæ sono jungere novit. Si altera verò senten-
 tia vera esset; fatendum est, Davidem regem suum ad sa-
 nitatem, sed indirectè, revocasse, movendo sc. suavitate
 lyræ phantasiam, quæ mota spiritus animales & vitales
 ad concitatiorem motum erexit. hinc cordis dilatatio,
 melancholici humoris Cerebrum turbantis dissipatio, &
 sanitatis restitutio; destructo enim balneo Diaboli, impediti
 sunt ejus conatus, donec Rex iterum turbatus melanco-
 liâ abuteretur.

Elisa pulsatorem adhibuit, cum Deum de rerum
 eventibus confuleret, ut vehementiores suos affectus hæc
 ratione compesceret. Morborum sanationem quod at-
 tinet, falsò adscribitur ea instrumentis musicis eorumve
 pulsationi: si verò aliquando sentitur, ipsi tribuenda est
 naturæ, quæ sibi relicta junctis viribus morborum insultibus
 resistit, quidquid sibi noxium existimat, consumit, dissipat,

expellit, licet sæpissimè morbificæ causæ potentiori succumbat. Detarantatorum per musicam sanatione, pauci conveniunt. From: autem lib. 1. hunc in modum loquitur: Nos, si in liberâ Republicâ liberè sententiam dicere licet, dicemus phantasiâ Tarantati ab ideis veneni Tarantulæ corruptam, & musico modulamine suscitatum, inferioribus facultatibus, præsertim motiva imperare, & ut secundum ideas, motus determinatrices, morsu à tarantulâ impressas agant, incitare, atque iterum musicam non per se, sed per accidens curare.

QUÆSTIO IV.

An Damon sua mancipia per minutissima foramina; corporibus non proportionata, ad sua conventicula rapere possit?

S Agas adco à Satanâ comperimus fascinatas, ut existiment se, perunctas certis quibusdam ungentis, extra ades suas scopis, baculis, furcis, palliis, hircis & similibus insidentes, per angustas rimas, vel caminos etiam arctissimos abripi, & per aëra ad conventicula magorum transferri: quod quàm verum sit, videbimus. Non quidem dissimulandum est, Draconem infernalem, vel invisibiliter, vel in assumptâ hirci vel aliâ formâ, bajulatoris officium posse præstare, & sua mancipia, permissu divino, in longinqua loca transvehere; cum manifestissima ejus rei inveniantur exempla, à naturâ in totum non abhorreat, & idem etiam posse angelos bonos certum sit. Ut verò per parietes, rimulas & angustissima foramina, corpora humana iustæ staturæ & magnitudinis, illæsa & integra penetrare possint, nequidem Satanus omnibus suis artibus efficere potest; hoc etenim superat vires naturæ, quomodo

docunq̄ue applicatas. In tali itaque casu procul dubio
præfens est mille fraudum artifex, qui ianuas, fenestras,
vel ipsos parietes, occultè aperit & claudit. Exemplum
ab eâ re non multùm abhorrens habemus in actis Apo-
stolorum de angelo bono, qui Petrum è carcere liberavit.
&, si tali gaudent potentiâ angeli boni, consimilem ange-
lis malis denegare non possumus, quæ non ad dona gra-
tiosa, quæ amiserunt, sed naturalia, quæ retinuerunt, pertinet.
Sed est & alius Dæmonis in miserum genus humanum
sævientis dolus, quo per quietem melancholicis imaginati-
ones prodigiolas insinuat, vetulis soporiferâ inunctione
delinitis somnia & varia Phantasmata obiicit, easque do-
mi alto somno oppressas ad eò suis præstigiis decipit, ut ex-
istiment se per aëra volare, convivii Dæmonum inter-
esse & tripudia celebrare, imò persuadeant sibi, reverâ à
se designari, quod factum quidem constat, sed vel ab aliâ
naturali causâ, quæ postea deprehenditur, vel etiam ab alio
auctore. Et hic lusus Satanz est frequentissimus. Nota-
tu dignum est, quod adducit ex Johannis Baptistæ Portæ
Neopolitani lib. 2. Magiæ naturalis Godelmannus: *Dum
hac, inquit, pensculatiùs perquirendo operam navarens (incipiti
enim morabar iudicio) incidit mihi in manus vetula quadam
(quas à strigis, avis nocturna, similitudine, striges vocant, quæ
puerulorum sanguinem è cunis absorbent) sponte pollicita, brevis
mihi temporis spacio allaturam responsa: iubet omnes foràs egredi,
qui mihi acciti erant testes, spoliisque nudata, tota se unguento
valdè perfricuit, nobis è porta rimulis conspicua: sic soporifero-
rum vi succorum cecidit, profundoque occubuit somno. Fores ipsi
patefacimus, multùm vapulat: tantaque vis soporis fuit, ut sen-
sum eriperet. Ad locum foràs redimus. Iam medela vires fati-
scunt, flaccescuntque. à somno servocata, multa incipit fari deliria,*

se maria montesque transiisse, falsa depromens responsa. Negamus, instat: livorem ostendimus, pertinaciter resistit magis. Hinc, ni fallor, satis patet, & vanam sæpius esse sententiam dicentium, Diabolum sagas & Lapponum tympanistas, relictis in eorum loco corporibus phantasticis, ad longè distitas regiones, ut convivia celebrent, vel rerum, quæ ibi geruntur, certam cognitionem hauriant, per aëra transportare; & nullam necessitatem nos cogere, tanta deliramenta proferre, ut statuamus, corpus verum, visibile & palpabile, quod domi jacet, phantasticū semper esse; contra verò phantasticū, quod Dæmonin ficto lusu adhibet, verum, multò itaque satius est, sobriè philosophantium sequi sententiam, & dicere tales transportationes, quas vocant, fieri in Ecstasi, quæ Latinis dicitur excessus sive emotio mentis; estq; non iuxta Bodinum, animæ emigratio à corpore, quia sic foret à privatione ad habitum naturalis regressus sed est animæ sentientis, moventis & intelligentis, officiorum privatio, quâ virtus imaginatrix ab operibus domesticis vacua, peregrina per species imaginativas sibi representata, & sublimiora, quàm pro captu sensuum, concipit & tractat. Ecstasis hæc, præter illam, quæ naturalis dicitur, alia est Divina, quæ Divini Spiritus ope mentem ab omnibus sensibus & sensibilibus avertit, atque totam ad rerum cælestiū & supernaturalium contemplationē impellit: Alia Diabolica, quâ perversus ille Spiritus externorū & internorum sensuum organa fascinat & ligat, vel obstruendo musculos, per quos spiritus sensitivi à cerebro ad sensus exteriores permeant, cuius rei exemplum in hujusmodi somniantibus habemus; vel eosdem spiritus sensitivos, ab externis sensibus ad interni sensus organa attractos, retinendo, nè ad externorum sensuum organa descendant. hinc etiam

etiam adeo externorum sensuum munia impediuntur, ut corpus vivum cadaveris & defuncti speciem præ se ferat. Et hæc naturalis causa est raptus, eumque Dæmon præstare potest. Denique nec hoc prætereundum est, impostorem illum infernales innocentes sapissimè in numero mancipiorum suorum repræsentare. cujus rei testimonium nobis præbet Godelmannus sequentibus verbis: referam, inquit, historiam omnibus notam. Ariolus vel Pythius quidam, cui hæctenus index fidem apposuerat, ad eum pervenit, dicebatque se adhuc unam maleficii ream indicaturum, nisi iniquè ferret: prator annuit. in ejus uxorem etiam talem esse ostendit, ac nè quid hæc in re hæstaret, se id demonstraturum ostendit, horamque præfigit, quâ eam reliquarum sagarum conventui & choreis interesse, suis ipse maritus testaretur oculis. Consensit index vel prator. Qui statutâ horâ, quosdam amicos & consanguineos in eadem mensâ secum & cum conjugè voluit, suppressâ interim convocata societatis causâ. Hinc designatâ ab ariolo horâ, mensâ surgit, iubetque omnes simul cum uxore permanere, nec prius loco dimoveri, quàm ipse rediret. Deducit porro ab ariolo, quò is voluit, Lamiarum Cætum, Choras & nescio quas, alias voluptatum illecebras, quibus ipsius intererat conjux, reliquarum delicias sectata, non obscurè videbatur spectare. Mox domum reversus, amicos vocatos eo, quo reliquerat, ordine, unâ cum suâ uxore, lato mense assidere comperit. Et cum studiose, num stationem deseruisset conjux, percunctaretur: eam eidem affixam fuisse loco in ejus absentia, uno ab omnibus affirmabatur ore: itaque rem omnem aperuit prator, ob inflictam innocentibus pœnam serò pœnitentia ductus, Pythium Accusatorem morte multabat. Hortor itaque iudices, nè ejusmodi somniis & illusionibus credant, fidemq; adhibeant. Quod si evidenter constet & probari possit, ejusmodi lamiarum bajulationes naturaliter fieri potuisse & factas esse,

h'c nihil impedit fidem adhibere. Hac, ratione instituti, sufficere possunt.

Quod reliquum est, Deum T. O. M. supplicibus veneramus precibus, nos, in sui nominis gloriam, abdita & mysteria naturæ ita contemplari doceat, ut incorruptum ipsius verbum retinentes, superstitiones & fraudes Diaboli fugere sciamus! Gloria Patri, filio & spiritui sancto, qui laudandus est Deus in perpetua secula!

ADDITAMENTA,

Diabolus futura contingentia certò præscire non potest.

Astrologus non discedens à principiis universalibus multa prædicere novit.

Physiognomica, consistens intra cancellos naturalis Philosophia, licita est.

Somnia naturalia, quadam eventû prænunciant verum, quadam illusorium vel nullum. Hinc debilis ex iis conjectatio.

IN

Virum Doctrina & Vita elegantia præeximium,

DN. NICOLAUM FORZELIUM,
De TYMPANIS MAGICIS Lapponum doctâ accuratâq;
disquisitione disputantem,

Hendecasyllabum.

L Arvam qui pietatis atque recti
Circumdat sibi, fævus hospes orci,
Haud uno laqueoprehendit artis
Mentes insipidas, mali tenaces,
Porrò in stultitiam subinde pronas,
Demumque in Stygias aqvas ruentes,
Nunc postquam Satanam ducem sequuntur.

Verùm , vel rabido locutus ore
 Illos inficit, abstrahitque celo;
 Vel pacto illicito ligat ministros,
 Quos novit sceleratoris astus,
 Atque ad crimina pertinaciores,
 Ut diræ capiant tenore legis,
 Cui servos dederint, nociva tela
 Inferni sibi cæterisque, tandem
 Incautosque necem suam ferentes.
 Sunt concordia Lapponum instituta,
 Huic arti Satanæ, sonoque bruto,
 Quinimò ecstático parique morti
 Sensus deliquio, remotiorum
 Rerum notitias ut aucupentur,
 Vastro tympana more vel terentùm.
 Nec diris modò legibus gehennæ
 Constringit stupidum furore vulgum,
 Dum quæ victima cui placet Deastro
 Indagant, stolidi & secunda scire
 Atque adversa parant per omne tempus;
 Sed defendere eam, pari furore,
 Arrem ceu licitam, utilem ac honestam,
 Audent, impietatis haud feracem.
 FORSBLI, referes id hinc brabéum,
 Insanos utriusque quòd furoris
 Conatus vegetà simul refellis
 Vi mentis, redigisque cuncta certam
 Concinnè in methodum, peritus artis.
 Cæli sceptriger ut dedit Monarcha
 Mentem compositam Tibi & quietam;
 Sic Ecclesia præmioque honoris
 Mactabit, Deus inseretque Olympo.

Deproperavit

PETRUS LAURBECCHIUS
 Pœsios Prof. Ordinarius.

Quod Schola Magorum in patriâ charissimâ orcinum pruritum
 proritaverit, multa quæ cælum, quæ terra complexis suo fo-
 vet, in Execrabiles impiissimi servitii abusus raptaverit; & quod
 præcipui ex illis insani illius Magisterii artificibus, veluti ex Apol-
 linis Tartarei tripode, de omnium cujuscunque conditionis hominum
 fortunis & vita mutationibus cum stupore oracula pronunciaverint:
 tacitâ pietate deploro vel conqueror magis, quàm admiror. siquidem
 Lucifer dudû iactitaverit, se montem conscensurum ad plagam Aquil-
 lonis, ac similem Altissimo futurû: Undè fortè, sicut à sole & benignitate
 clarissimi luminis magis est remotus Boreas, creditum est quondam, illic
 inser immundissimas abominabilesquè tenebras, Daemonum Legiones
 stabulari, ibidem omnis infelicitatis officinam esse, Thulen ultimam,
 vastum immemorabilium miseriarum barathrum. Verùm dum Spi-
 ritus Dei in terrâ nostrâ requievit, & visitavit nos Oriens ex alto,
 ac lumen Evangelii in Sueciâ divinitus est exortum, & eam splen-
 dore suo complevit; radiis gratiosissimis emortua, & ex glaciali pa-
 gana superstitionis brumâ torpentia & rigentia pectora, etiam in re-
 motissimis regionibus, mirâ virtute nunc excitavit, ut nemo qui-
 dem, qui Deum reveretur, & Regibus honorem exhibet, audeat
 tympanum adhibere, ad sonum ejus dicere, vel incantamentis carmi-
 num uti, minùs multò Thoroni vel Magno junckero, misellis idolis, so-
 lennes epulas instituire, &c: sicut eleganter & eruditè, mi Forzelli,
 in positionibus ac Quæstionibus hisce Tuis differis, & evincis satis
 superque, olim barbarorum maximè majorum posteros nunc esse
 saniores, & pueros nasum Rhinocerotis habere. Undè elegantiam
 Tuam laudo, licet capillum in varios gyros non frangas, ad muli-
 ebrem visum vultum nunquam componas, nec ad cæteras blanditias
 vocem unquam extenues: Cultiorem ornatum illum virilem eti-
 am Tuum probr, quamvis non in contumeliam Nature, adoptivâ
 româ, adscitâ undique pompâ, vestium vel tomento, vel tormento,

membrorum gratiam corrumpere velis. Modestiam extollo Tuam,
 etiamsi ad numerum neceas, nec salias, nec garrias, nec cures in amico
 salutando, pronâ cervicè & vestigiis verrentibus terram, sinistra ti-
 bia illius integumentum infra genu timidissimâ manu libare: sed
 studium indefessum profunda rerum divinarum & humanarum
 contemplationis, & curiosam latentium reconditarumque in naturâ
 potestatum indaginem Tibi maximè gratulor, certus, vera Magia
 ministerio inferiorum dotibus copulando, & artem ad Na-
 tura commercium flectendo, Te illum satis citò, imò benè futu-
 rum, quem Te cupit patria, qualem ornabit hac Academia Regia
 publicè semper pronuncians, Ab Aquilone Congregavi eos: ac ego
 prædicere non dubitavi, Deo qui Te nunquam non commendo, In
 nisi vernaculam spernas, Epigramma sequens addo.

Her Lappar wår i miugg / medh Trollt-allas Wedriffet /
 Hållst fordom Heden-tiidh / blottat Welåten mång /
 I Steen och Brenar erode / och offrac mången gång
 Den sule Klampen Thor / sin Juncker floor i Kliffet /
 Och flere Stubbar små : Tu låsa må the Striffet (prång
 N J S I A S O N gifwer of / som wåser medh hwad
 Diefwulens listigheet haar Snaror tijder lång
 Dem Stacks ars förefatt / som bode i Tidll och Griffet.
 Ty kunna spå vhr Hand / och Plånceren vhrhynda /
 At gifwa Wind och Vår / och skårran Skadan bota /
 Sampe gissa wist förvth / hwad som i Långden hånder :
 Wil åndelig kosta meer / ån liggia neer och lyda
 Til blinda Trummeslagh : Godh låsar / hielp vthrota
 Slif Deroo / skal och eu Verdin få / hware eu lånder.

Hvilken Kling-Diçhe til den gunstige Låsaten
 öfwer Edere / Her N J S FORZELI,
 här widh den Kongl. Acad. för denne gån-
 gen aflagde god: Proff om Spårnumman /
 hastigt sammansatte

GABRIEL WALLENIIUS,
 Reg. Acad. Ab. Biblioth.

NON unum eundemq; auceps in captandis avibus servat modum, sed eas nunc fistulæ dulci modulamine allicit in caveas, nunc bombardâ globulis plumbeis atque pulvere tormentario onerata perit, nunc laqueis & retibus intricatas capit, &, quas magnum sibi fructum & oblectamentum allaturas noverit, mansuetas reddit, variisque artibus instruit, imò quamque, prout cujusq; consuetudinem & indolem sibi cognitam habet, aggreditur. Consimili modo infernalis auceps mille novit rationes, quibus homines, quos omnes deperditos discipit, decipit: omnium scrutatur consuetudines, ventilat curas, considerat affectus, & ibi quarit nocendi causas, ubi quemque viderit studiosius occupari. Domestica etiam habet mancipia, quæ, quos ipse non potest, seducant. Horum vanitatem in apicum trahere non minimus est labor, neque inutilis, ut sciant omnes sibi à talium fraude præcavere, & leonem, ut ajunt, ex ungvibus cognoscere. Ungves horum & stratagemata etiam tu, *Præceptor charissime*, Disputatione hæc denudare laboras: quare meritò tibi gratulor felices studiorum tuorum progressus! qui ut vergant in Divini nominis gloriam, Republicæ utilitatem, Ecclesiæ ædificationem, solatium Parentum, proprium tuum commodum, unicè & devotè precor

JOACHIMUS Gessing.

Cum videam, mi Præceptor, sub finem Disputationis tuæ aliquantulum spaciū relictam esse, satius duxi, quam occasionem mihi datam è manibus dimittere, paucis quibusdam lineis, licet rudi minervâ, album implere, Tibique cursum studiorum gratulari. Imo tibi verè gratulor profectus, quos hæc tuâ Disputatione ostendis: nihil reliquum habens, quam ut piissimas ad Deum preces addam, velit Te, qui cœpisti arduam virtutis & eruditionis viam ingredi, ad sacrarium temporarii honoris ducere, denique post vitæ hujus peritura fata ad æterna felicitatis palatium recipere!

His paucissimis Præceptorem suum, de Tympanis Magicis Disputantem, honorare voluit

BARTOLDUS Gessing.